

Beheerovereenkomst Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke voorziening (2019)

*Overeenkomst ter uitwerking van het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet (2015)
en het Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening omgevingsrecht (2016)*

INHOUDSPGAVE

A. Partijen

B. Overwegingen en doel

C. Definities

D. Inhoudelijke afspraken

Paragrafen

1. Het voorzieningenniveau DSO-LV basisniveau
2. Uitbouw DSO-LV naar scenario 3 Bestuursakkoord
3. De verdeling van verantwoordelijkheden en taken voor het beheer DSO-LV
4. De wijze van besluitvormings- en de overlegstructuur
5. Het beheerprotocol en de jaarcyclus: strategisch en tactisch beheerplan, begroting, rekening en verantwoording
6. Het proces van in beheer nemen van onderdelen van DSO-LV
7. De evaluaties

E. Slotbepalingen

8. Toepasselijk recht
9. Juridische afdwingbaarheid
10. Wijzigingen
11. Onvoorziene omstandigheden
12. Geschillen
13. Looptijd
14. Uittreding en tussentijdse beëindiging
15. Verhouding tot andere overeenkomsten
16. Status bijlagen en toelichting
17. Inwerkingtreding
18. Publicatie en beheer van de overeenkomst
19. Citeertitel

Bijlagen

1. Definities
2. 2.1. Specificatie van het voorzieningenniveau van DSO-LV basisniveau bij inwerkingtreding van de Omgevingswet
2.2. Elementen uitbouw DSO-LV volgens scenario 3 Bestuursakkoord
3. Overzicht verdeling taken en verantwoordelijkheden strategisch, tactisch en operationeel beheer, overleggremia voor interbestuurlijke invloed
4. Processchema jaarcyclus: strategisch en tactisch beheerplan, begroting, jaarrekening en verantwoording
5. Protocol in beheer nemen onderdelen DSO-LV
6. Protocol geschilbeslechting

Toelichting

Beheerovereenkomst Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke voorziening (DSO-LV) (2019)

Overeenkomst ter uitwerking van het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet (2015) en het Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening omgevingsrecht (2016)

A. Partijen

1. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mevrouw drs. K.H. Ollongren, handelend in de hoedanigheid van bestuursorgaan en als rechtsgeldig vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden, hierna te noemen de minister van BZK;
2. De vereniging het Interprovinciaal Overleg, waarvan de zetel is gevestigd te Den Haag, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer mr. R.A. Janssen lid van het bestuur, hierna te noemen: het IPO;
3. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten, waarvan de zetel is gevestigd te Den Haag, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer drs. B. Revis lid van het bestuur, hierna te noemen: de VNG;
4. De Unie van Waterschappen, waarvan de zetel is gevestigd te Den Haag, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer mr. drs. A.J.G. Poppelaars lid van het dagelijks bestuur, hierna te noemen: de UvW;

Alle partijen gezamenlijk hierna te noemen: Partijen.

B. Overwegingen en doel

1. Inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt voorzien op 1 januari 2021.
2. In het bij de Tweede Kamer aanhangige wetsvoorstel voor de Invoeringswet Omgevingswet wordt een landelijke digitale voorziening: DSO-LV geregeld voor alle gebruikers van de Omgevingswet.
3. DSO als stelsel is onlosmakelijk verbonden met de Omgevingswet. Zonder een goede digitale voorziening kunnen wettelijk noodzakelijke processen niet worden ondersteund en zullen de voordelen van de Omgevingswet voor burgers en bedrijven minder groot zijn. DSO-LV is als onderdeel van DSO als stelsel een essentiële voorziening voor een goede werking van de Omgevingswet en het bereiken van de verbeterdoelen van die wet, te weten: (1) de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht vergroten, (2) de fysieke leefomgeving samenhangend benaderen, (3) de bestuurlijke afwegingsruimte voor de fysieke leefomgeving vergroten en (4) de besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving versnellen en verbeteren.
4. Het is noodzakelijk voor de integrale beschikbaarheid van DSO-LV bij inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2021, dat reeds per 1 januari 2019 een kader voor besluitvorming over en organisatie van het beheer van DSO-LV is vastgesteld om zo voldoende voorbereidingstijd te hebben om dat beheer stapsgewijs in te richten.

5. Partijen hebben in het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet (2015) een gezamenlijke verantwoordelijkheid aanvaard voor het tot stand brengen en in stand houden van DSO-LV en hebben daarbij afspraken gemaakt over het te realiseren voorzieningenniveau van DSO-LV bij invoering van de Omgevingswet (basisniveau) en beoogde uitbouw daarvan in de periode daarna volgens scenario 3 uit het Bestuursakkoord.
6. Partijen hebben in het Financieel akkoord afspraken gemaakt over financiering van de ontwikkelkosten van DSO-LV en het Informatiepunt door het rijk en gezamenlijke betaling door rijk, provincies, gemeenten en waterschappen van de beheerkosten van DSO-LV en het Informatiepunt volgens een daarbij overeengekomen verdeelsleutel en vastgelegd dat de besparingen die samenhangen met de invoering van de Omgevingswet ten gunste komen van ieder van de betrokken partijen.
7. Partijen hebben in Bestuurlijk Overleg de uitgangspunten vastgesteld voor de inrichting van het beheer van DSO-LV op strategisch, tactisch en operationeel niveau, waarbij in interbestuurlijk overleg het kader wordt vastgesteld, waarbinnen de minister van BZK als stelselverantwoordelijke voor de Omgevingswet en het via de invoeringswet daarin geregelde DSO-LV, het strategisch beheer van DSO-LV en de opdrachtverlening van tactisch beheer en operationeel beheer van DSO-LV aan bestaande daarvoor beschikbare en geschikte publieke uitvoeringsorganisaties, op zich neemt.
8. Een goed functioneren van DSO-LV is mede afhankelijk van een goede aansluiting op (ontwikkelingen in) wetgeving en beleid en op voor de toepassing van de Omgevingswet relevante kennisgebieden en instituten, alsook van inpassing in een breder stelsel van digitale overheidsvoorzieningen en aansluiting op werkprocessen bij bestuursorganen in de toepassing en uitvoering van de Omgevingswet, alsmede van het vermogen om in te spelen op veranderingen en innovaties. Door middel van het strategisch en tactisch beheer DSO wordt deze samenhang tussen het functioneren van DSO-LV en deze context bewaakt.
9. De beschikbaarheid en kwaliteit van informatie die via DSO-LV wordt ontsloten is in hoge mate afhankelijk van de nakoming door bestuursorganen van rijk, provincies, gemeenten en waterschappen van daarop betrekking hebbende verplichtingen, die bij of krachtens de Omgevingswet of andere wetten worden gesteld.
10. Gelet hierop, aanvaarden Partijen een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het waarborgen van de continuïteit en de kwaliteit van het voorzieningenniveau van DSO-LV, voor het bevorderen van de samenhang, als bedoeld in overweging 8, en van de beschikbaarheid en kwaliteit van informatie, als bedoeld in overweging 9.

Doel

Partijen beogen met deze overeenkomst juridisch afdwingbare afspraken te maken over het integraal beheer van DSO-LV en het Informatiepunt, met een gezamenlijk bepaald en gefinancierd voorzieningenniveau en inrichting van een structuur en werkwijze voor interbestuurlijke besluitvorming en overleg, alsmede voor beheer op strategisch, tactisch en operationeel niveau.

C. Definities

In deze overeenkomst en bij de ten uitvoerlegging daarvan worden de in bijlage 1 opgenomen definities gebruikt.

D. Inhoudelijke afspraken

Partijen komen binnen de kaders en afspraken van het Bestuursakkoord en in het Financieel akkoord het volgende overeen:

Paragraaf 1 Het voorzieningenniveau DSO-LV basisniveau

1. Het door Partijen in 2018 vastgestelde voorzieningenniveau DSO-LV basisniveau en het Informatiepunt omvat per datum inwerkingtreding van de wet, 1 januari 2021, de in bijlage 2.1. opgenomen onderdelen.
2. Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen dragen bij aan de financiering en bekostiging van het DSO-LV en het Informatiepunt volgens de in het Financieel akkoord vastgelegde kostenverdeling:
  - a. De financiering van de ontwikkeling van DSO-LV, alsmede van het Informatiepunt, komt ten laste van de begroting van BZK;
  - b. Voor de bekostiging van het strategisch, tactisch en operationeel beheer van DSO-LV en het Informatiepunt wordt een taakstellend meerjarig budget beschikbaar gesteld;
  - c. Voor de periode 2020 t/m 2023 bedraagt het taakstellend budget 25,9 miljoen euro per jaar dat jaarlijks, voor het eerst voor 2020, wordt geïndexeerd conform de methodiek die geldt voor Agentschappen;
  - d. In de periode 2020 t/m 2023 worden overschotten in enig jaar aangewend voor de bekostiging van de extra beheerkosten die volgen uit het gerealiseerde deel van de overeengekomen uitbouw van DSO-LV, als bedoeld in paragraaf 2, of ter compensatie van kosten van voorbereiding van beheer, gemaakt door de minister in 2018 en 2019, indien en voor zover Partijen hebben vastgesteld dat het redelijk is deze gezamenlijk te dragen.
3. Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen leveren hun financiële bijdrage in de kosten van beheer van DSO-LV en het Informatiepunt met ingang van 1 januari 2020 volgens de verdeelsleutel, vastgelegd in het Financieel akkoord en nader gespecificeerd in onderstaande tabel, bedragen exclusief de vanaf 1 januari 2020 jaarlijks door te voeren indexatie, als bedoeld in 2 onder c.

Rijk	19%	€ 5,0 mln.
Provincies	6%	€ 1,6 mln.
Gemeenten	70%	€ 18,0 mln.
Waterschappen	5%	€ 1,3 mln.
Totaal	100%	€ 25,9 mln.

De verdeling van bovenbedoelde bijdrage van het Rijk in de kosten van beheer over de betrokken departementen wordt bij nader besluit van het Rijk geregeld.

4. De kosten, gemaakt in 2018 en 2019 die zijn toe te rekenen aan voorbereiding van beheer en beheer zelf, worden jaarlijks achteraf, op voorstel van de minister van BZK, door Partijen vastgesteld en vervolgens uit het taakstellend budget als bedoeld in 2 onder c, bestreden, overeenkomstig de verdeelsleutel, vastgelegd in het Financieel akkoord.

5. Bij onvoorziene omstandigheden, waaronder te verstaan niet voorziene, extern geïnitieerde substantiële kostenverhogingen die buiten de invloedssfeer van de minister van BZK vallen en niet behoren tot het gangbare bedrijfsvoeringsrisico van de tactische of operationele beheerpartij, treden Partijen met elkaar in overleg om te komen tot een besluit over een eventuele tussentijdse aanpassing van het taakstellend budget en de bijdragen als bedoeld in 2 onder c, resp. 3 en 9. Partijen gaan daarbij na of sprake is van een situatie als bedoeld in artikel 2 Financiële Verhoudingswet en doen daarop alsdan ten behoeve van de gemeenten en provincies een beroep en bevorderen dat een vergelijkbare financiële compensatie wordt getroffen voor de waterschappen.

Paragraaf 2 Uitbouw DSO-LV naar ambitieniveau scenario 3 Bestuursakkoord

6. Partijen herbevestigen dat, om maatschappelijke baten te realiseren, voor wat betreft de uitbouw DSO-LV de ambitie uit het Bestuursakkoord (op inhoud scenario 3 en op termijn, circa 2024) leidend blijft en de financiële afspraken, bedoeld in de punten 1, 2 en 19 van het Financieel akkoord blijven gelden. Partijen besluiten op basis van het feitenonderzoek, opgenomen in bijlage 2.2, vóór 1 maart 2019 in het Bestuurlijk Overleg in consensus over een Plan Uitbouw DSO-LV. Dit Plan blijft binnen de kaders van het Bestuursakkoord en Financieel akkoord en bevat naast de eerste inhoudelijke uitwerking van de verschillende elementen ook een prioritering en een inschatting van de benodigde investeringen. Het Plan vormt het kader waarbinnen Partijen vervolgens, telkens op basis van een businesscase, inclusief dekkingsvoorstel, in het OGB Beheer een go/no go besluit nemen om een element te doen ontwikkelen.
7. De financiering van de uitbouw van DSO-LV komt ten laste van de begroting van BZK. De minister van BZK bevordert het beschikbaar komen op de begroting van BZK van het investeringsbudget dat nodig is voor de uitvoering van het in 6 bedoelde Plan Uitbouw DSO.
8. De minister van BZK is verantwoordelijk voor de effectuering van het in 6 bedoelde Plan. Dit doet zij in nauwe afstemming met de andere Partijen op dezelfde of vergelijkbare wijze als bij de totstandkoming van DSO-LV basisvoorziening. Het tempo en daarmee de einddatum van realisatie van de in het onder 6 bedoelde Plan vastgelegde uitbouw zal mede afhangen van het (moment van) beschikbaar komen van de middelen voor de benodigde investeringen.
9. Voor de periode 2024 t/m 2027 wordt het taakstellend budget als bedoeld in 2 onder c, verhoogd met het bedrag dat voor de hiervoor genoemde periode nodig is om de oplopende beheerkosten ten gevolge van het dan gerealiseerde deel van de uitbouw van DSO-LV, volgens het Plan, als bedoeld in 6, te dekken, dit met inachtneming van een maximum van 57 miljoen euro, exclusief indexatie, per jaar voor het integrale DSO-LV en het Informatiepunt, conform Financieel akkoord.
10. Partijen treden in overleg wanneer er aanleiding is het tempo van uitbouw van DSO-LV, vastgelegd in het Plan, bedoeld in 6, te wijzigen, waardoor een eerdere of latere verhoging van het taakstellend budget en de bijdragen voor beheer dan per 1 januari 2024 nodig kan zijn. Zij besluiten in het Bestuurlijk Overleg over een eventuele aanpassing van het taakstellend budget als bedoeld in 2 onder c resp. 9 en hun bijdragen en de ingangsdatum ervan.
11. De in 2 onder a en b bedoelde afspraken zijn van overeenkomstige toepassing indien Partijen besluiten bestanddelen aan DSO-LV toe te voegen.
12. De jaarcyclus, bedoeld in paragraaf 5, is niet van toepassing op het Plan bedoeld in 6.

Paragraaf 3 De verdeling van verantwoordelijkheden en taken voor het beheer DSO-LV

13. Partijen nemen in het Bestuurlijk Overleg in consensus besluiten:

- a. met betrekking tot evaluaties als bedoeld in paragraaf 7 en de daaraan te verbinden gevolgen;
- b. over wijziging van het voorzieningenniveau van DSO-LV, als opgenomen in bijlage 2.1, alsmede over nadere vaststelling van de functie, omvang en verdeling van de beheerkosten en governance van het Informatiepunt en wel vóór 31 december 2019;
- c. over vaststelling en wijziging van het Plan voor de uitbouw van het voorzieningenniveau DSO-LV, als bedoeld in 6;
- d. over wijziging van de omvang van het taakstellend budget en daarmee de bijdragen van de deelnemers, als bedoeld in 2 onder c. resp. 3;
- e. over de aanwending van jaarlijkse overschotten uit het taakstellend budget, als bedoeld in 2 onder d.;
- f. over vaststelling van de bijdragen in de beheerkosten, als bedoeld in 4;
- g. over verhoging van het taakstellend budget, als bedoeld in 9;
- h. over aanpassing van het taakstellend budget, als bedoeld in 2 onder c en 9;
- i. over verlenging of wijziging van de verdeling van verantwoordelijkheden en taken, zoals bepaald in deze paragraaf en als opgenomen in bijlage 3;
- j. over de wijze van besluitvorming en de overlegstructuur, als bedoeld in paragraaf 4;
- k. over wijziging, verlenging of beëindiging van deze overeenkomst.

Partijen nemen bij deze besluiten geldende wetgeving in acht. Voor zover voor de uitvoering van besluiten van Partijen (aanpassing van) wetgeving nodig is bevordert de minister van BZK de totstandkoming daarvan.

14. Een partij kan ingeval van verhindering voor een Bestuurlijk Overleg een andere Partij machtigen in het Bestuurlijk Overleg namens hem een standpunt in te brengen en een stem uit te brengen of dat schriftelijk doen bij de voorzitter. Ingeval in een Bestuurlijk Overleg niet alle Partijen aanwezig zijn en de afwezige Partij(en) geen machtiging hebben afgegeven of schriftelijk een stem hebben uitgebracht, worden besluiten als bedoeld in 13, aangehouden tot het volgend Bestuurlijk Overleg dat binnen één maand wordt gehouden. In dit tweede Bestuurlijk Overleg kunnen besluiten worden genomen door de dan aanwezige Partijen. Deze besluiten binden een niet aanwezige Partij eveneens.
15. De minister van BZK neemt het strategisch beheer op zich en belegt dit binnen de beleidskern van haar ministerie.
16. De minister van BZK draagt zorg voor het verlenen van de opdracht van tactisch beheer en van operationeel beheer aan de betreffende opdrachtnemende organisaties en bevordert voor zover nodig de totstandkoming van daarvoor noodzakelijke wetgeving. De minister van BZK waarborgt bij deze opdrachtverlening functiescheiding tussen tactisch en operationeel beheer bij de betreffende organisaties, alsook de samenhang tussen deze beheerniveaus.
17. De verlening van de opdrachten voor tactisch en operationeel beheer aan de daarvoor in aanmerking komende organisaties geschiedt, onverlet wettelijke aanwijzing, voor de periode 2019 t/m 2023. Deze opdrachtverlening kan worden verlengd. Opdrachtverlening en verlenging van de opdracht van operationeel beheer, inclusief vaststelling of wijziging van in ieder geval de aard en omvang van de opdracht, het daarbij behorende budget, de risicoverdeling, het releasemanagement en de randvoorwaarden voor opdrachtnemende organisatie, gebeurt uitsluitend in overeenstemming met de opdrachtnemende organisatie.

18. De minister van BZK draagt zorg voor het jaarlijks ten laste brengen van het Gemeentefonds van de financiële bijdrage van gemeenten, voor facturering van de bijdrage aan waterschappen en voor de rijksbijdrage, als bedoeld in 3 resp. 9.
19. IPO draagt zorg voor de inning van de jaarlijkse bijdrage van provincies, als bedoeld in 3 resp. 9, en voor de afdracht daarvan aan de minister van BZK.
20. De minister van BZK draagt zorg voor interdepartementale afstemming bij besluitvorming over en samenwerking bij strategisch, tactisch en operationeel beheer. Een nader door de belanghebbende geledingen van de rijksoverheid aan te wijzen departement draagt zorg voor de interdepartementale afstemming van de gebruikersinbreng.
21. VNG, IPO en UvW bevorderen instemming van hun leden met besluitvorming over en medewerking bij de samenwerking ten aanzien van strategisch, tactisch en operationeel beheer.
22. Partijen bevorderen dat bestuursorganen van rijk, gemeenten, provincies en waterschappen maatregelen nemen ter verwezenlijking van het in wet en regelgeving voorgeschreven of tussen Partijen overeengekomen kwaliteitsniveau van hun informatie in relatie tot het voorzieningenniveau van DSO-LV.

Paragraaf 4 De wijze van besluitvorming en de overlegstructuur

23. Het Bestuurlijk Overleg wordt ten minste een maal per jaar; aansluitend op de verantwoordingscyclus als bedoeld in paragraaf 5, gevoerd en zoveel vaker als nodig in het kader van de in paragraaf 7 vastgelegde evaluaties of in het kader van wijziging, verlenging of beëindiging van of geschillen bij de uitvoering van deze overeenkomst, als bedoeld in onderdeel E.
24. Partijen richten op ambtelijk niveau een Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV in dat in opdracht van het Bestuurlijk Overleg tot taak heeft:
  - a. Voorbereiding van besluitvorming en overleg in het Bestuurlijk Overleg;
  - b. Namens Partijen onderhouden van de relatie met de beleidskern van BZK waaraan opdracht wordt verleend voor strategisch beheer over alle aspecten van dat beheer die relevant zijn voor alle bestuursorganen;
  - c. Besluiten te nemen over het beheerprotocol, als bedoeld in 28 en over de spelregels voor beheer van de jaarlijkse overschotten uit het taakstellend budget, als bedoeld in 2 onder d;
  - d. Besluiten te nemen, in het kader van de jaarcyclus, over het strategisch en tactisch beheerplan, de begroting en rekening en verantwoording, als bedoeld in paragraaf 5;
  - e. Besluiten te nemen over wijziging van de jaarcyclus, als bedoeld in paragraaf 5;
  - f. Leiding te geven aan de acceptatieprocedure van in beheer nemen van onderdelen van DSO-LV, als bedoeld in paragraaf 6;
  - g. Besluiten te nemen over wijziging van de procedure voor het in beheer nemen van bestanddelen van DSO, als bedoeld in paragraaf 6 en vaststelling van het acceptatieproces voor uitbouw DSO-LV, als bedoeld in paragraaf 2;
  - h. Leiding te geven aan de evaluaties, als bedoeld in paragraaf 7.
25. Het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV wordt samengesteld uit een vertegenwoordiger van resp. Rijk, VNG, IPO en UvW met mandaat van zijn bestuur of bestuurder om zijn organisatie te binden en wordt roulerend voorgezeten door de vertegenwoordiger van VNG, IPO of UvW. Het Rijk wordt uit oogpunt van functiescheiding vertegenwoordigd door een ander departement dan BZK. De eindverantwoordelijke managers van de strategische en de tactische beheerorganisatie worden met het oog op de benodigde dialoog en intensieve samenwerking als adviseur toegevoegd.

26. Het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV voert overleg met de eindverantwoordelijke manager van de beleidskern van BZK waaraan opdracht wordt verleend voor strategisch beheer en neemt besluiten in het kader van de in 22 bedoelde taken in consensus. Het bepaalde in 14 is van overeenkomstige toepassing. Bij het ontbreken van consensus wordt een beslissing gevraagd aan het Bestuurlijk Overleg.
27. De in deze paragraaf opgenomen besluitvormings- en overlegstructuur is van overeenkomstige toepassing op het Plan voor uitbouw van het voorzieningenniveau DSO-LV, als bedoeld in 6.

Paragraaf 5 Het beheerprotocol en de jaarcyclus: strategisch en tactisch beheerplan, begroting, rekening en verantwoording

28. In het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV wordt uiterlijk in juni 2019 op voorstel van de beleidskern van BZK waaraan opdracht wordt verleend voor strategisch beheer een beheerprotocol vastgesteld dat in ieder geval de volgende elementen bevat:
  - a. Visie op kaders en uitgangspunten voor beheer en doorontwikkeling van DSO-LV;
  - b. Visie op kwaliteit van dienstverlening in het kader van DSO-LV en de daarvoor te hanteren criteria;
  - c. Spelregels voor de opdrachuitvoering en uitgangspunten voor budgetbeheersing;
  - d. Spelregels voor de keus die de tactische beheerorganisatie kan maken om bepaalde taken uit te besteden;
  - e. Uitgangspunten voor de organisatie van de gebruikersondersteuning;
  - f. Hoofdlijnen van een innovatie – en marktstrategie;
  - g. De inrichting van bronhouder-gebruikersoverleg op tactisch en operationeel niveau;
  - h. Uitgangspunten voor de organisatie van de kwaliteitszorg en omgang met fouten, gebreken en verstoringen in (informatievoorziening via) DSO-LV;
  - i. Waarborgen voor aansluiting van DSO-LV op daarmee samenhangende informatievoorzieningen;
  - j. Waarborgen voor de naleving van eisen in het kader van generieke (wettelijke) kaders voor digitale overheidsvoorzieningen, privacybescherming en informatiebeveiliging.
29. In het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV wordt uiterlijk in juni 2019 voor de periode 2019 t/m 2023 op voorstel van de beleidskern van BZK waaraan opdracht wordt verleend voor strategisch beheer een meerjarig voortschrijdend strategisch beheerplan vastgesteld voor de in het kader van het integrale beheer van DSO-LV uit te voeren werkzaamheden en de daaruit volgende besteding van het taakstellend budget. Het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV toetst het strategisch beheerplan aan het beheerprotocol.
30. De beleidskern van BZK waaraan opdracht wordt verleend voor strategisch beheer sluit met de organisatie waaraan opdracht wordt verleend voor het tactisch beheer een raamovereenkomst van opdrachuitvoering Tactisch beheer DSO-LV en Informatiepunt.
31. De organisatie waaraan opdracht wordt verleend voor het tactisch beheer stelt ter uitvoering van de overeenkomst als bedoeld in 30, voor de periode 2019 t/m 2023 een meerjarig voortschrijdend tactisch beheerplan op.
32. Het tactisch beheerplan, als bedoeld in 31 wordt vastgesteld door de beleidskern van BZK waaraan opdracht wordt verleend voor strategisch beheer en behoeft goedkeuring van het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV. Deze goedkeuring wordt verleend indien dit tactisch beheerplan in overeenstemming is met het beheerprotocol, als bedoeld in 28 en het strategisch beheerplan, als bedoeld in 29.

33. Door de organisatie waaraan opdracht wordt verleend voor het tactisch beheer worden namens de minister van BZK overeenkomsten van opdrachtuitvoering afgesloten met de organisaties waaraan opdracht wordt verleend voor operationeel beheer. Daarbij worden het niveau van dienstverlening en de daaraan verbonden kosten vastgesteld. De organisatie waaraan opdracht wordt verleend voor het tactisch beheer wordt namens de minister van BZK tevens belast met het tot stand brengen van samenwerkingsafspraken met organisaties die belast worden met het beheer van onderdelen van DSO die van belang zijn voor het functioneren van DSO-LV. Tot slot wordt de organisatie waaraan opdracht wordt verleend voor het tactisch beheer, namens de minister van BZK belast met het opdrachtgeverschap aan ontwikkelpartijen voor onderdelen van de uitbouw, als bedoeld in 6.
34. Voorbereiding en vaststelling van het strategisch beheerplan, als bedoeld in 29, en sturing – en verantwoording met betrekking tot de uitvoering van het strategisch beheerplan en het tactisch beheerplan en de in deze paragraaf genoemde overeenkomsten van opdrachtuitvoering, vindt plaats in een jaarcyclus volgens een procedure- en tijdschema, als opgenomen in bijlage 4.
35. In de opdracht voor strategisch beheer en in de overeenkomsten tot opdrachtuitvoering met betrekking tot tactisch en operationeel beheer wordt opgenomen dat de opdrachtnemer knelpunten en geschillen bij de uitvoering zelf tot een oplossing brengt en daartoe ook handelingsruimte krijgt en dat alleen escalatie naar het naast hogere niveau plaatsvindt indien niet tijdig een oplossing kan worden bereikt.

Paragraaf 6 Het proces van in beheer nemen van onderdelen van DSO-LV

36. Partijen besluiten in het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV over het accepteren en in beheer doen nemen van onderdelen van DSO-LV, als opgenomen in bijlage 2.1, in de periode tot inwerkingtreding van de Omgevingswet, nadat de ontwikkelingsfase daarvan is afgesloten, op basis van een voor 1 januari 2020 in samenspraak met de tactische beheerorganisatie uit te voeren acceptatieproces volgens een protocol, als opgenomen in bijlage 5.
37. Partijen stellen voor het in beheer doen nemen van onderdelen van DSO-LV in het kader van de uitbouw na inwerkingtreding van de Omgevingswet, uiterlijk 1 november 2020 of zoveel eerder als nodig in het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV op voorstel van de tactische beheerorganisatie een acceptatieprotocol voor deze uitbouw vast.

Paragraaf 7 De evaluaties

38. Partijen evalueren de werking van deze beheerovereenkomst in 2026.
39. Partijen evalueren de taakverdeling tussen het strategisch, tactisch en operationeel beheerniveau, als bedoeld in paragraaf 3, de taaktoedeling aan organisaties voor tactisch en operationeel beheer, als bedoeld in 16, alsmede de afspraken omtrent het taakstellend budget, als bedoeld in 2 onder c. voor 1 juli 2022 en nemen uiterlijk 1 november 2022 in het Bestuurlijk Overleg een besluit over continuering of aanpassing van deze taakverdeling, respectievelijk toedeling en het taakstellend budget.

40. Partijen spreken af het in punt 12 van het Financieel akkoord afgesproken integrale beeld, dat in 2020 wordt opgesteld, te gebruiken als input voor de gezamenlijk te accorderen opzet van een monitoringsinstrument, waarbij de al in gebruik zijnde monitoringsinstrumenten als input worden gebruikt. De investeringen, transitiekosten en structurele kosten van de bestuursorganen maken onderdeel uit van dit integrale beeld. De resultaten van deze monitoring worden betrokken bij een in 2022 uit te voeren eerste financiële evaluatie van de gehele stelselwijziging, als bedoeld in punt 12 van het Financieel akkoord, waarbij de evaluatie van het taakstellend budget, als bedoeld in 39, en de voortgang in de uitbouw volgens het Plan Uitbouw in relatie tot het rendement ervan worden betrokken.
41. Partijen voeren het in punt 24 van het Financieel akkoord bedoelde onderzoek uit, gekoppeld aan de eerste evaluatie van de Omgevingswet die zal plaatsvinden in 2026.

E. Slotbepalingen

8. Toepasselijk recht

42. Op deze overeenkomst is het Nederlands recht van toepassing.

9. Juridische afdwingbaarheid

43. Partijen beogen met deze overeenkomst juridisch afdwingbare verplichtingen in het leven te roepen.

10. Wijzigingen

44. Partijen kunnen elkaar te allen tijde voorstellen tot tussentijdse evaluatie of wijziging van deze overeenkomst doen.

11. Onvoorziene omstandigheden

45. Partijen treden met elkaar in overleg over noodzakelijke of gewenste wijzigingen van deze overeenkomst, indien nieuwe of onvoorziene feiten of omstandigheden daartoe aanleiding geven. De afspraken uit het Bestuursakkoord, het Financieel akkoord en deze overeenkomst zijn daarbij leidend.

12. Geschillen

46. Alle geschillen tussen Partijen die mochten ontstaan over hun verplichtingen in deze overeenkomst of de uitleg van deze overeenkomst, zullen via een minnelijke regeling worden opgelost volgens het protocol geschilbeslechting, opgenomen in bijlage 6. Bij het uitblijven van overeenstemming over het oplossen van het geschil kan elk van de Partijen zich wenden tot de bevoegde rechter te Den Haag.

13. Looptijd

47. Deze overeenkomst wordt aangegaan voor bepaalde duur en eindigt op 31 december 2028.
48. Partijen kunnen besluiten de looptijd van deze overeenkomst te verlengen.
49. Indien Partijen niet tot verlenging van de looptijd van deze overeenkomst besluiten, voeren zij overleg om te komen tot afspraken over de gevolgen van de beëindiging van de overeenkomst met het oog op het waarborgen van de continuïteit van DSO-LV. Op geschillen tussen partijen bij het maken van deze afspraken over de gevolgen van de beëindiging van deze overeenkomst is de geschillenprocedure, bedoeld in 46, niet van toepassing.

14. Uittreding en tussentijdse beëindiging

- 50. Partijen kunnen deze overeenkomst niet opzeggen, niet ontbinden en zich niet beroepen op dwaling en kunnen verplichtingen uit deze overeenkomst niet opschorten of verrekenen.
- 51. Deze overeenkomst vervalt indien Partijen het Bestuursakkoord en het Financieel akkoord opzeggen.
- 52. Partijen kunnen besluiten tot tussentijdse beëindiging van deze overeenkomst indien zij tot overeenstemming zijn gekomen over een overeenkomst die in de plaats treedt van deze overeenkomst waarmee de continuïteit van DSO-LV wordt geborgd.

15. Verhouding tot andere overeenkomsten

- 53. Deze overeenkomst brengt geen wijziging in overige bestaande overeenkomsten tussen partijen.

16. Status bijlagen en toelichting

- 54. De bijlagen maken onderdeel uit van de overeenkomst. Bij eventuele strijdigheid gaan de bepalingen uit de overeenkomst voor op de betreffende bijlage.
- 55. De toelichting bevat geen juridisch afdwingbare afspraken tussen Partijen.

17. Inwerkingtreding

- 56. Deze overeenkomst treedt in werking op 1 januari 2019.

18. Publicatie en beheer van de overeenkomst

- 57. De minister van BZK draagt zorg voor publicatie van deze overeenkomst in de Staatscourant zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen vier weken na ondertekening. De minister van BZK beheert de tekst van deze overeenkomst en draagt zorg voor het bijhouden van wijzigingen en het publiceren daarvan in de Staatscourant.

19. Citeertitel

- 58. Deze overeenkomst wordt aangehaald als: Beheerovereenkomst DSO-LV (2019).

Ondertekening

Aldus in viervoud opgemaakt en ondertekend op 18 december 2018 te Den Haag.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Mevrouw drs. K.H. Ollengren

.....
DE VERENIGING HET INTERPROVINCIAAL OVERLEG

De heer mr. R.A. Janssen lid van het bestuur

.....
DE VERENIGING VAN NEDERLANDSE GEMEENTEN

De heer drs. B. Revis lid van het bestuur

.....
DE UNIE VAN WATERSCHAPPEN

De heer mr. drs. A.J.G. Poppelaars lid van het dagelijks bestuur

Bijlage 1 Definities

- Onder bestuursorganen wordt verstaan de bevoegde gezagen van Rijksinstellingen, provincies, gemeenten en waterschappen
- Onder DSO-LV wordt verstaan de landelijke voorziening met informatie over de fysieke leefomgeving die voor bestuursorganen en andere gebruikers relevant is in het kader van de uitvoering van de Omgevingswet en nodig is voor het aanvragen en afhandelen van vergunningen en het doen van meldingen.
- Onder DSO als stelsel wordt verstaan DSO-LV en het geheel aan overige (technische) voorzieningen, afspraken, werkwijzen, registraties, gegevensverzamelingen, content en bronnen die nodig zijn om aan initiatiefnemers, belanghebbenden en bestuursorganen de informatie beschikbaar te stellen die zij willen raadplegen of nodig hebben voor de uitvoering van de processen die volgen uit de Omgevingswet.
- Onder netwerk wordt verstaan degenen die DSO gebruiken, primair de ruim 400 bestuursorganen, maar ook burgers en bedrijven, de beheerorganisaties en andere relevante partijen en hun onderlinge relaties en afhankelijkheden.
- Onder keten wordt verstaan het geheel aan informatiestromen die door de bestuursorganen gebruikt worden voor de uitvoering van de taken die volgen uit de Omgevingswet.
- Onder ontwikkelen wordt verstaan het bouwen van de voorzieningen die behoren tot DSO-LV basisniveau door de programmaorganisatie.
- Onder door ontwikkelen wordt verstaan het in de beheerfase¹ beter maken en innoveren van functionaliteiten die al opgenomen zijn in gereed gekomen en geaccepteerde voorzieningen DSO-LV basisniveau, bijv. door gebruik te maken van ervaringen uit de uitvoeringspraktijk of nieuwe technologie; gaat om (beperkte) aanpassingen in tijd, geld en toepassing die uitgevoerd kunnen worden binnen kaders van de opdracht en het budget voor de operationele beheeropdracht.
- Onder uitbouw wordt verstaan het uitbouwen van DSO-LV basisniveau met nieuwe functionaliteiten naar DSO-LV volgens scenario 3 Bestuursakkoord, dat op inhoud, investering, beheerkosten en in de tijd nog nader moet worden bepaald; gaat per component; telkens is een expliciet interbestuurlijk besluit van het OGB Beheer en BO nodig.
- Onder strategisch beheer wordt verstaan het organiseren, toedelen van taken, managen en doen uitvoeren van het tactisch en operationeel beheer van DSO-LV, het definiëren van de samenwerkingsrelaties, het creëren van de condities voor een effectief beheer van DSO-LV en aansluiting met DSO, het borgen van de verbinding en interbestuurlijke samenwerking van alle betrokken overheidspartijen en het bewaken van alle hieromtrent gemaakte afspraken.
- Onder tactisch beheer² wordt verstaan het coördineren en managen van het operationeel beheer van DSO-LV, het borgen van de werking van DSO-LV in DSO als stelsel en in de keten van informatiestromen, het organiseren van de samenwerkingsrelatie met andere publieke organisaties met een eigen opdracht, het organiseren van het netwerk en het voeren van regie op het functioneren en de innovatie van DSO als stelsel.
- Onder operationeel beheer wordt verstaan het in stand houden, exploiteren en continu doorontwikkelen, incl. het releasemanagement van een voorziening die onderdeel vormt van DSO-LV en door partijen geaccepteerd is voor gebruik.
- Onder integraal beheer wordt verstaan het geheel aan strategisch, tactisch en operationeel beheer.
- Onder kosten van beheer wordt verstaan de kosten, verband houdend met het strategisch, tactisch en operationeel beheer van DSO-LV, waaronder ook te verstaan de kosten van de voorbereiding van het inrichten van het strategisch en tactisch beheer van DSO-LV en verder de kosten van beheer en exploitatie van het Informatiepunt.
- Onder content wordt verstaan alle inhoudelijke informatie die opgenomen wordt in DSO-LV om de Omgevingswet vanaf 1 januari 2021 uit te kunnen voeren, waaronder alsdan in ieder geval begrepen omgevingsdocumenten, besluiten en andere rechtsfiguren op grond van de Omgevingswet, toepasbare regels over topactiviteiten, lokale toepasbare regels, informatie voor

¹ De term beheerfase ziet op de fase na acceptatie van een voorziening die opgeleverd is door programma DSO

² De relatie met het Informatiepunt wordt op dit moment nog uitgewerkt en later toegevoegd.

inzicht activiteit op specifieke locatie³, alsmede daar op basis van latere besluitvorming aan toe te voegen informatie over de fysieke leefomgeving.

- Onder Bestuursakkoord wordt verstaan het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet 2015.
- Onder Financieel Akkoord wordt verstaan het Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening omgevingsrecht 2016
- Onder scenario 3 wordt verstaan het scenario voor uitbouw van DSO-LV naar het ambitieniveau, zoals vastgelegd in het Bestuursakkoord.
- Onder Informatiehuís wordt verstaan een bundeling van betrouwbare, bestendige en beschikbare data, gebaseerd op gegevens van bronhouders, over een specifiek deel van de fysieke leefomgeving, zoals bijvoorbeeld Natuur en Ruimte, al dan niet samengebundeld in een informatieproduct.
- Onder Bestuurlijk Overleg wordt verstaan het interbestuurlijk overleg tussen bestuurders van Rijk, VNG, IPO en UvW, onder voorzitterschap van de minister BZK, over (onder andere) strategische en bestuurlijke aangelegenheid DSO-LV betreffend.
- Onder OGB Beheer wordt verstaan het interbestuurlijk topambtelijk samengesteld Opdrachtgevend Beraad implementatie Omgevingswet, in de hoedanigheid van overlegorgaan over aangelegenheden het beheer en de uitbouw van DSO-LV betreffend.
- Onder Informatiepunt wordt verstaan de centrale helpdesk (website, email en telefonie) voor overheden en professionals waar zij informatie kunnen vinden en vragen kunnen stellen over de invoering en uitvoering van de Omgevingswet, het toepassen van deze wet in hun specifieke beroepspraktijk en de wijze waarop het DSO kan worden gebruikt.

---

³ Ontleend aan rapportage Taskforce complexiteitsreductie en de rapportage 'nulmeting'

Bijlage 2.1. Specificatie van het voorzieningenniveau van DSO-LV per 1 januari 2021

Het door Partijen in 2018 vastgestelde voorzieningenniveau DSO-LV omvat per 1 januari DSO-LV de volgende componenten en functies, inclusief de daarbij behorende en onderliggende documenten en specificaties, waaronder architectuurdocumenten, handleidingen, klantreizen en de stijlguides:

- Loket (de overall toegang tot gebruikerstoepassingen met de viewer en mogelijkheid tot het doen van aanvragen en inclusief de daarbij behorende beveiliging en autorisatie)
- Oriënteren (kunnen raadplegen van OW-Besluiten via de overbruggingsfunctie⁴ en ROD/OZON en het inzien van informatie over de fysieke leefomgeving en het checken aan de hand van toepasbare regels)
- Het kunnen doen van aanvragen en meldingen en het kennis nemen van informatieplichten (door het uitvoeren van toepasbare regels)
- Kunnen inzien van begrippen, informatiemodellen en gegevenssets (via de Stelselcatalogus Omgevingswet)
- Kunnen hergebruiken van (delen) van het DSO-LV als open stelsel (met de API store, het stelselknooppunt en het ontwikkel- en beheerportaal)

Naast de bovenstaande componenten zijn er als onderdeel van het DSO-LV een aantal specifieke standaarden en afspraken ontwikkeld. Deze zijn:

- OW-Besluiten via TPOD (standaard)
- Aanvragen en meldingen via STAM (standaard)
- Toepasbare regels via STTR (standaard)
- Aansluitvoorwaarden voor het aansluiten van informatie over de fysieke leefomgeving (afpraak)

DSO-LV maakt gebruik van landelijke standaarden, andere landelijke voorzieningen en gegevensbronnen; deze maken geen onderdeel uit van het beheer van DSO-LV.

De belangrijkste zijn:

- STOP (standaard)
- Informatiehuis Ruimte⁵ (content)
- LVBB (Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaar stellen, digitaal invoerkanaal bevoegde gezagen voor regels en besluiten)

---

⁴ Deze wordt gevoed vanuit Ruimtelijke plannen.nl

⁵ Hierin gaat Ruimtelijke plannen.nl per 1 januari 2021 op.

- Softwareservices informatie PDOK (Publieke dienstverlening op de kaart)
- Informatie over de fysieke leefomgeving (informatieproducten - content)
- Basisregistraties (content)
- Generieke digitale overheidsinfrastructuur (GDI) als voorzieningen
- Andere standaarden en afspraken dan die welke hierboven expliciet zijn benoemd
- Systemen van derden, bronhouders en bestuursorganen.

Naast DSO-LV wordt een landelijk Informatiepunt Omgevingsrecht in stand gehouden, volgens het Financieel akkoord, in ieder geval tot 3 jaar na inwerkingtreding van de wet.

Bijlage 2.2. Elementen voor uitbouw DSO-LV naar ambitieniveau Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet (2015)

Uit de door Partijen in het OGB op 26 september 2018 vastgestelde rapportage van het feitenonderzoek blijkt dat vanuit het Bestuursakkoord en het Visie document de volgende elementen worden genoemd als (mogelijk) onderdeel van scenario 3:

1. Informatieproducten/ontsluiten van informatie via het DSO; leveren betrouwbare, beschikbare en bestendige op de vraag toegespitste informatieproducten⁶ vanuit de ruwe data die in een domein beschikbaar is. Deze informatieproducten worden via DSO-LV ontsloten.
2. Samenwerkingsruimte; een of meer voorzieningen die samenwerking tussen bestuursorganen onderling en tussen bestuursorganen en initiatiefnemers mogelijk maken, zodat partijen weten aan welke zaak zij werken, wat de status is en welke documenten er zijn (inclusief status). Doel is om snellere doorlooptijden te bereiken.
3. Onderzoekshulp; voorziening die zorgt voor inzicht welke informatie en/of onderzoeken nodig is om te besluiten op een vergunningaanvraag en de voorziening geeft informatie over reeds verricht onderzoek (voor zover dit open data is). Doel is het voorkomen van onnodige aanvraagvereisten en onderzoek bij zowel de vergunningaanvraag als de melding.
4. Regelbeheer; Er is een digitale voorziening nodig voor het maken van beslisbomen en locatiegebonden regels voorzien van geo-coördinaten om informatie op maat te presenteren voor gebruikers. Om ervoor te zorgen dat informatie in de voorziening actueel is, moet het beheer van regels en het beheer van beslisbomen digitaal ondersteund worden — hiervoor wordt gebruik gemaakt van regelbeheer. Om decentrale overheden te ondersteunen bij het maken en beheren en ontsluiten van decentrale regels via landelijke voorzieningen, is een landelijke voorziening voor regelbeheer beoogt. Doel is via het loket van het DSO-LV gebruikers zo snel mogelijk inzicht te geven in wat waar mag.
5. Standaardisatie; Standaardisatie is noodzakelijk voor uitwisseling van gegevens, een randvoorwaarde voor zaakgericht werken en het bevordert de rechtszekerheid. Doorontwikkeling van DSO-LV maakt nieuwe standaarden nodig, bijvoorbeeld bij het digitaal ondersteunen van regelbeheer.
6. Eén loket; verfijning van het loket dat gebruikt wordt om een vergunning aan te vragen of een melding te doen en een omgevingsplan in te zien. Doel is vergroten van de gebruiksvriendelijkheid.
7. Ondersteuning toezicht en handhaving; beoogd is via DSO-LV aan te sluiten op de processen rond toezicht en handhaving en hiervoor ook relevante informatie via het DSO-LV te ontsluiten
8. Ondersteuning zienswijze en bezwaar; beoogd is dat gebruikers ook via het DSO-LV zienswijze in kunnen dienen en bezwaar kunnen maken

---

⁶ In de Visie zijn informatieproducten als volgt omschreven: een door het informatiehuis samengesteld digitaal product met informatieve waarde dat voldoet aan de daarbij gestelde kwaliteitseisen en standaarden. Het heeft meerwaarde ten opzichte van de aan het huis geleverde gevalideerde gegevens(verzamelingen).

9. Interbestuurlijke aansluitvoorziening bevoegd gezag; een voorziening die het voor bevoegd gezag makkelijker maakt om aan te sluiten op DSO-LV.
10. Ondersteunen dynamische informatie; zorgen dat DSO-LV met dynamische, wisselende/bewegende, informatie kan omgaan c.q. het kan weergeven.

Uit het feitenonderzoek blijkt dat over geen enkel onderdeel van scenario 3 het eindbeeld vaststaand is of al definitief besloten is. Partijen hebben op grond daarvan vastgesteld dat er aanleiding is deze 10 elementen nader uit te werken op inhoud en de bedoeling en daarbij ook de vraag onder ogen te zien of er op grond van de actuele omstandigheden en inzichten nog steeds behoefte is aan de resp. elementen en of er elementen ontbreken die juist belangrijk zijn om mee te nemen in de uitbouw DSO-LV.

Partijen herbevestigen dat het ambitieniveau conform scenario 3 uit het Bestuursakkoord leidend blijft en zij dit vraagstuk de komende periode gezamenlijk aanpakken. Zij hebben afgesproken de periode tot 1 maart 2019 te nemen om deze stap te zetten en het resultaat vast te leggen in een Plan Uitbouw DSO-LV, waarover in het Bestuurlijk Overleg in consensus wordt besloten. Dit Plan blijft binnen de kaders van het Bestuursakkoord en Financieel akkoord en bevat naast de eerste inhoudelijke uitwerking van de verschillende elementen ook een prioritering en een inschatting van de benodigde investeringen.

Het Plan Uitbouw vormt het kader waarbinnen Partijen vervolgens, telkens op basis van een businesscase, inclusief dekkingsvoorstel, in het OGB Beheer een go/no go besluit nemen om een element te doen ontwikkelen. In de businesscase worden de effecten voor de (oplopende) beheerkosten op jaarbasis expliciet vermeld. Alle partijen zijn volgens de in het Financieel akkoord overeengekomen verdeelsleutel verantwoordelijk voor het leveren van hun bijdrage in de stijging van de kosten van beheer ten gevolge van realisatie van (delen van) de uitbouw.

Het tempo en daarmee de einddatum van realisatie van de in het Plan Uitbouw DSO-LV vastgelegde uitbouw zal mede afhangen van het moment van beschikbaar komen van de middelen voor de benodigde investeringen. De Minister van BZK spant zich ertoe in.

Om de energie er in te houden worden parallel aan het opstellen van het Plan Uitbouw enkele elementen al in verkennende zin opgepakt, waarbij prioriteit wordt gegeven aan de informatieproducten en de samenwerkingsruimte. Het streven is hiervoor in maart 2019 businesscases, inclusief dekkingsvoorstel, beschikbaar te hebben waarover in het OGB Beheer een go besluit genomen kan worden.

Bijlage 3 Overzicht verdeling taken en verantwoordelijkheden strategisch, tactisch en operationeel beheer, overleggrema voor interbestuurlijke invloed

Opdrachten niveaus van beheer

De opdracht aan resp. de strategische, tactische en operationele beheerorganisaties zijn samengevat in onderstaand overzicht van taken en verantwoordelijkheden

Strategisch beheer	<ul style="list-style-type: none"> • Organiseren, managen en doen uitvoeren van de verschillende beheertaken, afzonderlijk en in samenhang, alsook in relatie tot wetgeving en andere veranderopgaven; • Selectie van de tactische en operationele beheerorganisaties, met bekrachtiging door het interbestuurlijk niveau, in ieder geval de eerste keer; • Opdrachtgever tactische beheerorganisatie; verlenen opdracht, of het voorbereiden en uitvoeren van de wettelijke aanwijzing ingeval de tactische beheerorganisatie een ZBO of zelfstandige rechtspersoon is, aansturen en zo nodig bijsturen, sturen en optreden bij escalaties vanuit tactisch beheer • Jaarplan en begroting tactisch en operationeel beheer opstellen en voorleggen aan OGB Beheer • Rapporteren en verantwoording afleggen aan BO over kwaliteit en kosten tactisch en operationeel beheer (jaarrekening); • Budgetverantwoordelijkheid voor de integrale budgetten voor tactisch en operationeel beheer en de daaraan verbonden risico's, inclusief het bijeenbrengen van de bijdragen van de provincies, gemeenten, waterschappen en het zorg dragen voor het beschikbaar komen van de bijdragen binnen het Rijk. • Overleg voeren en samenspraak houden met medeoverheden over voor hen belangrijke vraagstukken over de uitvoering, waaronder het kwaliteitsniveau van dienstverlening. • In samenspraak met het OGB Beheer initiëren en doen uitvoeren van evaluatie van het beheerarrangement in 2026. • In samenspraak met het OGB Beheer initiëren en doen uitvoeren van de evaluatie in 2022 van de nu gekozen tactische en operationele beheerorganisaties, inclusief het uitbrengen van een voorstel over de aanwijzing voor de volgende periode van 5 jaar aan het OGB Beheer dat hierover een besluit neemt, dat bekrachtigd moet worden door het BO. • Contacten onderhouden en afstemmen met organisaties die verantwoordelijk zijn voor het beheer van voorzieningen DSO die niet tot DSO-LV behoren.
Tactisch beheer	<ul style="list-style-type: none"> • Coördineren, aansturen en managen van operationeel beheer DSO -LV en de daarmee belaste partijen <ul style="list-style-type: none"> ○ Zorg dragen voor heldere opdrachtverlening en afsprakenkader op het gebied van kwaliteit, beschikbaarheid en continuïteit dienstverlening en het sluiten van overeenkomsten van opdrachtuitvoering namens Min BZK met de operationele beheerorganisaties

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zorg dragen voor synergie en samenhang tussen de te onderscheiden operationele ketens⁷ ○ Uitvoeren issue en changemanagement ○ Beheersen van onvoorziene omstandigheden en monitoren van risico's, specifiek in de relatie tactisch – operationeel beheer en treffen van beheersmaatregelen ○ ● Borgen werking DSO-LV in DSO als stelsel; <ul style="list-style-type: none"> ○ managen van de afhankelijkheden van andere landelijke voorzieningen en lokale uitvoering ○ regisseren op samenhang, samenwerking en connectiviteit tussen DSO-LV en andere noodzakelijke diensten en/of producten uit DSO ten behoeve van functioneren DSO-LV, waaronder het Informatiepunt, en het maken van samenwerkingsafspraken en voor zover nodig het sluiten van samenwerkingsovereenkomsten, SLA's of andere type overeenkomst met de betreffende beheerorganisaties namens de Minister van BZK ○ organiseren totstandkoming aansluiting en ontsluiting d.m.v. technische voorzieningen ○ (doen) uitvoeren van gebruikersondersteuning op generiek niveau (helpdeskfunctie omtrent DSO-LV zelf en als onderdeel van DSO) en het (doen) uitvoeren van diverse vormen van klantmanagement en klantinteractie ○ sturen op gebruik GDI componenten ○ relatie onderhouden met departementale eenheden belast met beleid en wetgeving om interactie met de uitvoering te borgen ● Borgen werking DSO-LV als keten van informatiestromen <ul style="list-style-type: none"> ○ vaststellen aansluit- en gebruikersvoorwaarden en implementatiestrategie ○ bewaken naleving standaarden en architectuurafspraken ○ bewaken kwaliteit gegevenslevering bestuursorganen, signaleren van gebreken en discrepanties tussen kwaliteitseisen en standaarden ● Organiseren van het netwerk van beheerorganisaties, bestuursorganen en hun voor de uitvoering van de wet relevante regionale samenwerkingsverbanden, via hun koepels, en andere gebruikers <ul style="list-style-type: none"> ○ stimuleren gebruik DSO-LV ○ organiseren vraagarticulatie gebruikers, vertalen vraag gebruikers naar aanbod operationele beheerders, mede met het oog op de doorontwikkeling van voorzieningen die zij beheren. ● Voorwaarden creëren voor en regie voeren op functioneren en innovatie DSO als stelsel. ● Adviseren van het strategisch beheerder. ● Opdrachtgeverschap namens strategische beheerorganisatie, na besluitvorming in het OGB Beheer, op basis van het Plan uitbouw DSO, en de daarop gebaseerde businesscase per component en opgaaf kosten
--	---

⁷ Dat zijn: van plan tot publicatie, van idee tot afhandeling, van vraag tot informatie.

	<p>beheer, aan de voor de betreffende component meest gereede partijen voor het ontwikkelen van nieuwe componenten in het kader van de uitbouw van DSO-LV en sturing op de realisatie ervan binnen de afgesproken kaders (kwaliteit, tijd, geld). De TBO heeft voor de realisatie van uitbouwprojecten binnen deze kaders een inspanningsverplichting.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het jaarlijks verantwoording afleggen aan de strategische beheerorganisatie over de uitvoering van de beheeropdracht en de geleverde prestaties volgens de gebruikelijke Rijksregels.
Operationeel beheer	<ul style="list-style-type: none"> • Het in stand houden, onderhouden en exploiteren, gebruiken en continu door-ontwikkelen van de resp. delen van DSO-LV met bijbehorende ondersteunende dienstverlening, in de vorm van een helpdeskfunctie voor gebruik van de betreffende voorziening, aan de bestuursorganen • Het initiëren van innovatie • Het sturen op de kwaliteit van dienstverlening in relatie tot de beheerkosten, beheren van het budget • Het jaarlijks verantwoording afleggen aan de tactische beheerorganisatie over de uitvoering van de beheeropdracht en de geleverde prestaties.

Overleggremia

De overleggremia die in het kader van deze overeenkomst ingesteld worden om de interbestuurlijke betrokkenheid te waarborgen zijn opgenomen in onderstaand overzicht:

Bestuurlijk Overleg	Vaststellen kaders voor beheer, bespreken jaarlijkse verantwoording over integraal beheer, besluiten over wijziging beheerovereenkomst, hoogste niveau in escalatieladder
Opdrachtgevend Beraad Beheer DSO-LV	Belast met de uitvoering van de beheerafspraken uit de beheerovereenkomst, vaststellen beheerprotocol en beslissingen nemen in het kader van de jaarcyclus van strategisch en tactisch beheer.
Regieoverleg tactisch beheer (werktitel)	Overleg over informatiekundige aspecten en de effectiviteit van beheer alsmede ieders rol daarin
Netwerkoverleg gebruikers (werktitel)	Overleg over het gebruik van DSO-LV waaronder consequenties van veranderingen in wet- en regeling, wensen die opkomen uit de uitvoeringspraktijk (vraagarticulatie) over de inrichting en het functioneren van DSO-LV

Werkwijze strategische beheerorganisatie

De strategische beheerorganisatie betreft het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV op de volgende wijze bij beslissingen die hij neemt:

- (1) nadat in het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV consensus is bereikt:
  - Vaststellen tactisch beheerplan, begroting, jaarrekening en verantwoording voor tactisch beheer

- Wijziging van de opdracht aan de tactische beheerorganisatie met wezenlijke impact voor het gebruik van DSO-LV door de bevoegde gezagen.
  - Wisseling tactische beheerorganisatie.
  - Vaststellen en wijzigen kwaliteitsniveau van dienstverlening en gebruikersondersteuning en impact voor beheerkosten.
  - Beslissingen over door-ontwikkeling voorzieningen met wezenlijke impact voor bestuursorganen als gebruikers
  - Beschikken over de 'reserveringspot' voor egaliseren kosten beheer tussen jaren. Vaststellen voorstellen aan BO.

- (2) in afstemming met het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV:
  - Beslissingen over door-ontwikkeling voorzieningen zonder wezenlijke impact voor bestuursorganen als gebruikers
  - Invulling opdracht tactische beheerorganisatie binnen de kaders van het strategisch beheerplan en de begroting
  - Wisseling van operationele beheerorganisatie (s)
  - Beslissingen ingeval van calamiteiten of escalaties in de relatie strategisch en tactisch beheer resp. tactisch en operationeel beheer met bestuurlijke of financiële consequenties voor de andere overheden

- (3) autonoom met melding aan het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV:
  - Wijziging van de opdracht aan of werkwijze van de tactische beheerorganisatie van substantiële aard, zonder direct gevolg voor het gebruik van DSO-LV door de bevoegde gezagen.
  - Beslissingen ingeval van calamiteiten of escalaties in de relatie strategisch en tactisch beheer resp. tactisch en operationeel beheer zonder bestuurlijke of financiële consequenties voor de andere overheden.

- (4) autonoom zonder melding aan het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV
  - Wijzigen van de opdracht aan of werkwijze van de tactische beheerorganisatie van niet substantiële aard
  - Managementbeslissingen, waaronder personele beslissingen over de uitvoering van het strategische beheer.

Startfase

De strategische beheerorganisatie legt in de overeenkomst van opdrachttuitvoering met de tactische beheerorganisatie vast dat de tactische beheerorganisatie:

- Voor 1 maart 2019 een Transitieplan maakt voor de startfase 2019 – 2021.
- Voor 1 juni 2019 een beheerprotocol opstelt.
- Voor 1 juni 2019 een meerjarig voortschrijdend tactisch beheerplan en meerjarenbegroting opstelt.
- Voor 1 juli 2019 de aansluitvoorwaarden voor bevoegde gezagen en een informatie- en communicatieprotocol opstelt.

Bijlage 4 Proces jaarcyclus en werkwijze strategisch en tactisch beheerplan, begroting, rekening en verantwoording DSO-LV

Jaarcyclus

Binnen de kaders van het beheerprotocol wordt gewerkt met een strategisch beheerplan DSO-LV en een tactisch beheerplan beheer DSO-LV. Dit zijn meerjarige, voortschrijdende beheerplannen, inclusief benodigde budgetten die jaarlijks aansluitend op de P&C-cyclus van de strategische beheerorganisatie worden besproken, vastgesteld en/of goedgekeurd en wel als volgt.

- Het strategisch beheerplan en de begroting voor het komend jaar worden vastgesteld door het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV op voorstel van de strategische beheerorganisatie. De rekening en verantwoording van het verstreken jaar worden besproken in het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV.
- Het tactisch beheerplan en de begroting voor het komend jaar worden vastgesteld door de strategische beheerorganisatie en ter goedkeuring voorgelegd aan het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV. De rekening en verantwoording van het verstreken jaar worden besproken in het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV.
- Tussen de tactische beheerorganisatie en de resp. operationele beheerorganisaties vindt jaarlijks overleg plaats over het werkplan en de begroting voor het volgend jaar en over de rekening en verantwoording over het verstreken jaar.

Werkwijze Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV

- Het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV spreekt tweemaal per jaar in formele zin over het beheer DSO-LV. In het najaar worden het strategisch beheerplan en de begroting voor het volgend jaar vastgesteld. In het voorjaar wordt de jaarrekening, inclusief een transparante verantwoording van de stand van de 'reserveringspot' en inhoudelijke verantwoording over het verstreken jaar besproken. Deze (P&C-) documenten worden opgesteld door het van het ministerie van BZK dat is aangewezen als strategische beheerorganisatie. De jaarrekening en verantwoording worden besproken in het Bestuurlijk Overleg.
- Het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV bespreekt daarnaast tenminste tweemaal per jaar de voortgang in de uitvoering van de beheeropdracht en daarbij ondervonden knelpunten vanuit zowel de beheerorganisaties als de uitvoeringspraktijk.
- Het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV bespreekt de voortgang bij de uitvoering van het beheer DSO-LV en daarbij ondervonden knelpunten ten minste een maal per jaar in het Bestuurlijk Overleg, zoveel mogelijk gelijktijdig met het bespreken van de jaarrekening en verantwoording over het verstreken jaar, opgesteld door de strategische beheerorganisatie.
- In de eerste fase, tot invoering van de Omgevingswet, komt het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV eenmaal per twee maanden en zo nodig extra bijeen. Daarna wordt de frequentie teruggebracht naar in principe eenmaal per drie maanden.

Bijlage 5 Protocol in beheer nemen onderdelen DSO-LV in de periode tot 1 januari 2021

Het acceptatieproces wordt in 2018 en 2019 uitgevoerd in opdracht en onder verantwoordelijkheid van het Opdrachtgevend beraad (Beheer) DSO-LV, met betrokkenheid van de tactische beheerorganisatie, waarbij de intensiteit van die betrokkenheid nader wordt bepaald en mede afhankelijk is van het moment waarop acceptatie van een ontwikkelde voorziening aan de orde is. Ontwikkelpartijen leveren ontwikkelde voorzieningen op bij het programma DSO, dat verantwoordelijk is voor de dechargeverlening aan de bouwer.

Het programma DSO meldt de ontwikkelde voorziening na eigen toetsing aan de verleende opdracht en eventuele aanpassing door de betreffende ontwikkelpartij gereed bij het Opdrachtgevend beraad (Beheer) DSO-LV. Daarna start het acceptatieproces.

Doel van het acceptatieproces is:

- Vast te stellen dat het geleverde onderdeel van DSO-LV (product) voldoet aan de gestelde technische, functionele en gebruikerseisen en –in tweede instantie- dat DSO-LV als geheel voor alle bevoegd gezagen functioneert conform de bedoeling.
- Decharge te verlenen aan de programmaorganisatie.
- Vast te stellen dat het product gereed is voor overdracht en zo het overdrachtmoment naar de operationeel beheerder te markeren, op basis van de afspraken over de manier van overdracht en uitvoering van de operationele beheertaak.

In het acceptatieproces wordt per product dat opgeleverd wordt een onderscheid gemaakt in vier beoordelingen:

1. De technisch-functionele kant van het product.
2. De vraag of het product zo opgeleverd is dat het ook in gebruik kan worden genomen.
3. De inrichting van het overdrachtsproces van het product van de ontwikkelpartij naar beheerpartij.
4. De vraag of de beheerpartij klaar is voor in beheer neming.

Voor elke beoordeling worden vooraf beoordelingscriteria vastgesteld door het Opdrachtgevend beraad (Beheer) DSO-LV, in samenspraak met de tactische beheerorganisatie. De beoordeling gebeurt door het OGB Beheer en de tactische beheerorganisatie samen, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid.

Fasering acceptatieproces

Het acceptatieproces kent twee fasen, fase 1 waarin de verschillende onderdelen aan de orde komen en fase 2 waarin de werking van het stelsel als geheel aan de orde is.

Fase 1 resulteert in een voorlopige acceptatie van het betreffende product en het voorgenomen overdrachtsproces door het OGB Beheer en de tactische beheerorganisatie; op basis hiervan vindt de overdracht plaats en start het operationeel beheer op voorlopige basis. Deze fase loopt tot 1 juli 2019. Op een parallel spoor bereidt de tactische beheerorganisatie intussen de afspraken omtrent de uitvoering van het operationele beheer met de betreffende organisatie voor, inclusief de werkwijze in de fase tot definitieve acceptatie (fase 2).

Fase 2, wanneer alle afzonderlijke producten opgeleverd zijn, resulteert in een definitieve acceptatie van de verschillende producten én DSO-LV als geheel door het OGB Beheer en de tactische

beheerorganisatie. Deze fase loopt volgens de huidige inzichten uitgaande van oplevering op 1 juli 2019 van DSO-LV van 1 juli t/m 31 december 2019. Op een parallel spoor maakt de tactische beheerorganisatie intussen de afspraken omtrent de uitvoering van het operationele beheer met de betreffende organisatie definitief en legt deze vast.

Bijlage 6 Protocol geschilbeslechting

Alle geschillen tussen Partijen die mochten ontstaan over hun verplichtingen in deze overeenkomst of over de uitleg van deze overeenkomst, zullen via onderstaande minnelijke regeling worden opgelost. Indien en voor zover deze regeling in een concreet geval faalt, kan elke Partij zich wenden tot de bevoegde rechter te Dan Haag.

1. Alle geschillen tussen Partijen die mochten ontstaan over hun verplichtingen in deze overeenkomst of over de uitleg van deze overeenkomst, zullen in eerste aanleg worden opgelost op de wijze beschreven in punt 2 en bij het uitblijven van een oplossing door de bevoegde rechter te Den Haag worden beslecht.
2. Indien een Partij van oordeel is dat een geschil is ontstaan, dan zal deze Partij dat geschil eerst in goed onderling overleg met de andere Partijen proberen op te lossen. Indien het geschil langs deze weg niet binnen drie maanden kan worden opgelost, wordt om het geschil te beslechten, de volgende procedure doorlopen:
  - a. De Partij die meent dat een geschil bestaat, deelt dat schriftelijk aan de andere Partijen mee. De mededeling bevat een omschrijving van het geschil en een voorstel voor een oplossing van het geschil;
  - b. Binnen 20 (twintig) werkdagen na dagtekening van de onder a genoemde mededeling zenden de andere Partijen hun zienswijze op het geschil, alsmede een voorstel voor een oplossing van dat geschil, aan de andere Partijen;
  - c. Partijen stellen een commissie in, waarin van elke Partij een gelijk aantal vertegenwoordigers zitting heeft en welke commissie overleg voert met Partijen, apart of gezamenlijk, over het oplossen van het geschil. Elke Partij kan zich bij dat overleg door deskundigen of externe adviseurs laten bijstaan. Indien een van de Partijen de wens daartoe kenbaar maakt, wordt het overleg voorgezeten door een door de Partijen gezamenlijk te benoemen voorzitter. Partijen kunnen in dit overleg besluiten gezamenlijk een onafhankelijke mediator te benoemen die hen ondersteunt in het vinden van een oplossing van het geschil.
  - d. Partijen kunnen in plaats het bepaalde onder c in consensus besluiten om het geschil voor te leggen aan één of meer gezamenlijk door hen aan te stellen deskundigen die adviseren over een oplossing voor het geschil. Partijen zullen handelen in lijn met dat advies.
3. Indien de procedure beschreven in punt 2 niet binnen drie maanden na de mededeling als bedoeld in punt 2 sub a tot een oplossing van het geschil heeft geleid, kan elk van de Partijen het geschil aan de bevoegde rechter te Den Haag voorleggen.

Toelichting, behorend bij maar geen onderdeel uitmakend van de beheerovereenkomst.

Toelichting op de beheerovereenkomst

In onderdeel A ligt vast welke partijen de beheerovereenkomst ondertekenen. Namens het Rijk is dat de minister van BZK, namens de gemeenten de VNG, namens de provincies het IPO, namens de waterschappen de UvW.

Onderdeel B bevat de overwegingen die partijen ertoe hebben gebracht de beheerovereenkomst DSO-LV aan te gaan. De noodzakelijkheid het beheer van DSO-LV met het oog op inwerkingtreding van de wet op 1 januari 2021, al per 1 januari 2019 te regelen ligt hierin vast, evenals de gekozen verdeling van taken en verantwoordelijkheden voor de instandhouding, het beheer en de positionering van DSO-LV. Deze positionering moet worden gezien in de bredere context van het Digitale Stelsel Omgevingswet en de doelstellingen die daarmee nagestreefd worden in het kader van de uitvoering van de Omgevingswet.

Onderdeel C bevat de definities.

Onderdeel D regelt de inhoudelijke afspraken.

In paragraaf 1 wordt het voorzieningenniveau van DSO-LV basis gedefinieerd dat per 1 januari 2021 als basisniveau functioneert en liggen de financiële afspraken omtrent dit basisniveau vast. Het Rijk draagt zorg voor de investering van het ontwikkelen van DSO-LV, alle overheden dragen gezamenlijk de kosten van beheer volgens de verdeelsleutel uit het Financieel Akkoord. Er wordt voor wat betreft dat laatste gewerkt met een vierjarig taakstellend budget (2020 t/m 2023), dat zich vertaald naar een jaarlijks te indexerende vaste bijdrage van de overheden voor deze periode. De bedoeling hiervan is stabiliteit in de financiering van DSO-LV te brengen.

In paragraaf 2 ligt vast hoe partijen komen tot uitbouw van DSO-LV basis naar het ambitieniveau volgens het Bestuursakkoord, dat zij eerst gezamenlijk nader invullen. Ook liggen in deze paragraaf de financiële afspraken vast. Het Rijk draagt zorg voor de investering van de uitbouw van DSO-LV, alle overheden dragen gezamenlijk de kosten van beheer volgens de verdeelsleutel uit het Financieel Akkoord. Ook ligt in deze paragraaf een evaluatie vast om de hoogte van het taakstellend budget voor de volgende vierjarige periode (2024 t/m 2027) vast te stellen, rekening houdend met de stijgende beheerkosten ten gevolge van gerealiseerde onderdelen van uitbouw DSO-LV basis. Ook liggen in deze paragraaf afspraken vast over hoe te handelen in bijzondere omstandigheden, bijvoorbeeld door wijziging van wetgeving (AVG is hiervan een voorbeeld) of besluiten van het Parlement die gevolgen hebben voor de beheerkosten en de bijdragen van partijen. Gangbare bedrijfsvoeringsrisico's zijn voor rekening van de tactische of betreffende operationele beheerorganisatie. Hierover worden nadere afspraken vastgelegd in de af te sluiten overeenkomsten van opdrachtuitvoering.

In paragraaf 3 ligt de verdeling van taken en verantwoordelijkheden voor het beheer van DSO-LV vast, zowel tussen de overheden onderling als tussen de verschillende beheerorganisaties. Het strategisch beheer wordt, gelet op de opdracht en bijbehorende verantwoordelijkheden, binnen de beleidskern van Min BZK belegd. Ook ligt in deze paragraaf vast welke overlegorganen er zijn met het oog op de interbestuurlijke samenwerking, met welke mandaten wordt gewerkt en welke besluiten in het Bestuurlijk Overleg en in het Opdrachtgevend Beraad Beheer DSO in consensus genomen worden. Dit laatste wordt verder uitgewerkt in paragraaf 4.

In paragraaf 5 wordt de opdrachtgevers- opdrachtnemerslijn tussen de verschillende niveaus van beheer uitgewerkt. Met de organisatie die belast is met het tactisch beheer wordt door de strategische beheerorganisatie een raamovereenkomst van opdrachtuitvoering gesloten. Dat is nodig om met het beheer te kunnen starten. In de loop van 2019 wordt het beheerprotocol en het

voortschrijdend meerjarig beheerplan hier 'in gehangen'. In deze paragraaf ligt ook vast welke taken de tactische beheerorganisatie namens de minister van BZK uitvoert in relatie tot de operationele beheerpartijen van onderdelen van DSO-LV en het Informatiepunt, samenwerkingspartners in het netwerk van DSO als stelsel en ontwikkelpartijen voor de uitbouw van DSO-LV basis. De tactische beheerorganisatie sluit namens de Minister van BZK in overeenstemming met de betreffende organisaties overeenkomsten van opdracht met de operationele beheerorganisaties, waarvan de vormgeving nog nader wordt bepaald (raamovereenkomst met jaarlijks invulling of integrale overeenkomst). In deze paragraaf wordt ook de jaarlijkse cyclus van vaststelling van beheerplannen, begrotingen, rekeningen en verantwoordingen uitgewerkt. Deze cyclus wordt op de drie niveaus van beheer doorlopen, telkens toegesneden op de opdracht die er op dat niveau van beheer ligt.

In paragraaf 6 wordt geregeld langs welk acceptatieproces de in de periode tot 1 januari 2021 ontwikkelde onderdelen van DSO-LV in beheer genomen worden. Hiermee wordt beoogd een formeel markeringsmoment van ontwikkelen naar beheer vast te leggen met dechargeverlening voor de ontwikkelpartij door de programmaorganisatie DSO en acceptatie door zowel de toekomstige gebruikers als de tactische en operationele beheerpartij. Daarom vindt dit plaats onder verantwoordelijkheid van het Opdrachtgevend Beraad Beheer DSO en wordt de tactische beheerorganisatie met de uitvoering ervan belast.

In paragraaf 7 worden de evaluatiemomenten van de beheerovereenkomst, de taakverdeling tussen de drie niveaus van beheer, de taaktoedeling van de tactische en operationele beheerpartijen en het taakstellend budget voor beheer uitgewerkt. Bij de evaluatie van de taakverdeling wordt ook gekeken naar het samenspel tussen de drie niveaus van beheer. Hierbij is gezocht naar een logische samenhang tussen de verschillende momenten en aanhaking aan het moment waarop de Omgevingswet geëvalueerd wordt. Dit leidt tot een consolidatie van evaluaties in 2022 en 2026.

Onderdeel E bevat de slotbepalingen. Hierin ligt de looptijd van de beheerovereenkomst vast (2019 t/m 2028) vast. Tevens ligt hierin vast dat de beheerovereenkomst juridisch afdwingbaar is en hoe deze gewijzigd kan worden. Ook ligt hierin vast dat één partij niet eenzijdig uit deze beheerovereenkomst kan treden. Verder is hierin een overlegbepaling opgenomen voor onvoorziene omstandigheden, bijvoorbeeld een onverhoopt uitstel van de invoering van de Omgevingswet, die aanleiding geven voor nader overleg. Tot slot is er een geschillenregeling uitgewerkt, gebaseerd op het treffen van een minnelijke regeling en als ultimatum remedium het doen van een beroep op de bevoegde rechter te Den Haag.

De bijlagen bij de beheerovereenkomst bevatten een nadere uitwerking van verschillende bepalingen uit de beheerovereenkomst. Bij eventuele strijdigheid gaan de bepalingen uit de overeenkomst voor op de betreffende bijlage.

Het beheerarrangement als basis voor de beheerovereenkomst

In bijgaand beheerarrangement DSO-LV, versie 1.0, dat door de betrokken partijen in het OGB op 11 december 2018 is vastgesteld, is de organisatie en governance van het integrale beheer DSO-LV uitgewerkt. De basis onder dit beheerarrangement ligt in de Invoeringswet Omgevingswet, waarin DSO-LV wordt geregeld, en de tussen partijen eerder gemaakte afspraken in het Bestuursakkoord en in het Financieel akkoord. Bijgaand beheerarrangement is vervolgens de basis voor deze beheerovereenkomst en vormt integraal onderdeel van de toelichting op deze beheerovereenkomst.